

Kort beskrivning	Nyckelord
<p>Östersjöregionen möter ett stort antal problem som rör den ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionen av hållbarhet. Havsmiljön är på många ställen fortsatt utsatt. Belastningar i form av miljö- och hälsoskadliga ämnen, övergödning, fysisk påverkan samt utarmande fiske leder till att många arter och habitat har akuta behov av ett förbättrat tillstånd i havsmiljön.</p> <p>Vilka hinder och möjligheter finns för påverkan på Östersjöns tillstånd?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vattenmiljön• Hållbar sjöfart• Hållbart fiske• Hållbart vattenbruk• Utsläpp• Robusthet• Resiliens• Digitalisering

<p>Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?</p>	<p>Innovativa lösningar på hantering av toalettavfall, avfallshantering mm. Hårdare regelverk. Samarbetslösningar mellan länder & myndigheter. Långsiktigt hållbar förvaltning av naturmiljöer. Fel besök/turism kan skada och störa djur, miljön. Projekt av typ "Björnöfjärden" som kombinerar olika åtgärder mot övergödning och miljögifter. Skapa ett nytt arbetssätt/modell för förvaltning av Östersjön. Lagg ned bredbandsinstallation och bygg för 4G/5G.</p>
---	--

<p>Problem: Vad är det största hindret?</p>	<p>Utan klart vatten -> ingen business, t.ex. algblomning. Olika förvaltare av resursen. Kryssningsfartygen är ej miljövänlig. Bränslet + avgaser skapar problem. Båttrafiken (såväl fritidsbåtar som färjor) är inte miljövänlig. V8-ljud. Buller. Säl- & skarvstrategi Risker med "döda" bottnar. Problem. HUS och regeringen.</p>
---	---

Administrativa ramverk

6 p

Kort beskrivning	Nyckelord
<p>För att uppnå miljömålet <i>levande kust och skärgård</i> finns många samhällsutmaningar som behöver hanteras. Det finns lagar/styrmedel och regelverk som både främjar och motverkar målet. Det finns även olika organisatoriska och finansiella strukturer som påverkar möjligheterna att nå målet.</p> <p>Vilka hinder och möjligheter finns i dessa sammanhang?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Strategisk plattform• Finansieringsformer• Organisationsformer• Regelverk• Styrmedel• Politik• Samverkan• Kunskap• Digitalisering

<p>Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?</p>	<p>Inkubator: Bilda föreningar i samma anda som Landsorts sjö- och miljöcentrum (gästhamn utveckling). Skärgårds- "crowd-funding" på juridik/avtal. Geounders planering. Gemensam strategi för skärgården (idag länsstyrelsen, regionen osv). En kraftigare insats politiskt. Regelförenkling. Digital strategi för hela skärgården. Uppföljning "monitoring" baserad på faktiska beteendedata. Enklare former för beslut = "Skärgårdsportal". Fiskepolitik/regler.</p>
---	---

<p>Problem: Vad är det största hindret?</p>	<p>Att skärgården betraktas som en helhet – "one size fits all". Olika lagstiftning för odling på land jmf med vatten. Utmaning: Otydlig ansvarsfördelning som kan hindra att problem tas upp och löses. Entreprenörsvänligare organisationer = Skärgårdsstiftelsen. Byråkrati. Å ena sidan bra, men samtidigt ett hinder när processer borde gå snabbare. Strandskyddet. Samordning mellan alla institutioner/organisationer/kommuner.</p>
---	---

Cirkulär ekonomi

4 p

Kort beskrivning

Ur ett hållbarhetsperspektiv är cirkulär ekonomi en viktig pusselbit. Att behålla resurser i ett kretslopp, istället för att skapa avfall, ger möjligheter att behålla deras ekonomiska värde. Detta möjliggörs genom att återanvända och återvinna produkter, material och resurser. Samtidigt minskas uttaget av ny råvara och uppkomsten av avfall och restprodukter.

Vilka hinder och möjligheter finns för cirkulär ekonomi i skärgårdarna?

Nyckelord

- Dricksvatten
- Avfall
- Återvinning
- Återanvändning
- Resurshantering
- Vatten- och jordbruk
- Digitalisering

Möjligheter:

Vilka lösningar har potential att bidra mest?

Hållbar båttrafik: toatömningsstationer, båttvättar, eldriven båttrafik.
Hållbara vatten- och avloppslösningar.
Flytande återvinningspråmar.
Bioenergi en resurs: kompostmaterial, vass, flis. Stora investeringar: möjlighet, nya arbetsplatser.
Utmaning: Utveckla infrastruktur som är anpassad för skärgårdens förhållanden.
Skapa ett projekt för att skapa ekonomisk möjlighet för ca 30 rest att köpa komposter (som Lidö).
Dela kunskap om kompostering.

Problem:

Vad är det största hindret?

Bioenergi. Någon bör våga visa exempel. Pyrolys -> rent kol. Cirkulera näringsämnen, inte transportera bort.
Behov: långsiktigt ekonomiskt och miljömässigt hållbar avfallshantering.
Att samla in avfallet på ett effektivt sätt.
Brist på sötvatten och bra dricksvatten. Vattenbrist, saltvatteninträngning i brunnar.

Bo och verka i skärgården

4 p

Kort beskrivning	Nyckelord
<p>Stockholms, Ålands och Åbolands skärgårdar utgör en unik miljö, som också skapar speciella förutsättningar för att leva, bo och verka i denna miljö. Skärgårdarna är en glesbygd och dess utmaningar kan i vissa avseenden jämföras med utmaningar som delas med andra glesbygdsområden. Det kan vara utflyttning, sned åldersfördelning, begränsade kommunikationer samt lågt utbud på service och kulturella aktiviteter. Under sommaren uppstår dock ett stort tryck på skärgården av turister och sommargäster, vilket skapar en stor efterfrågan på tjänster och service under dessa delar av året. Detta skapar både förutsättningar och utmaningar för skärgårdsborna att bo och verka i skärgården.</p> <p>Vilka hinder och möjligheter finns för att bo och verka i skärgården?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Regional utveckling• Demografi samt in-/utflyttning• Kriterier för hållbar skärgårdsutveckling• Arbete/skola/service• Boende• Infrastruktur• Energi/Transporter• Avfall• Dricksvatten• Digitalisering

<p>Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?</p>	<p>Synkronisera transporterna: SL; WB; privata = APP. Transparenta tidtabeller. Möjlighet till utbildning. Förlängd säsong. 3D-printar lokalt för reservdelar och produkter. Behåll och stärk fjärrundervisning med digitala medel. Fjärrstyrda färjor och båtar. Delning. Sensorer och AI för bättre havsbruk.</p>
--	---

<p>Problem: Vad är det största hindret?</p>	<p>Högt tryck under turistsäsongen. Fast boende befolkning = attraktionskraft. Service. Åretruntjobb/verksamheter. Hyresbostäder. Kommunikationer. Lönsamhet i skärgårdens företag. Bredband, bostäder, kommunikationer. Behov av hållbara och flexibla transporter. Lägg ned fiberprojektet och satsa på 4G/5G.</p>
--	--

Värdet av skärgårdens ekosystemtjänster

4 p

Kort beskrivning	Nyckelord
<p>Skärgårdens ekosystemtjänster kommer människor till del, såväl till fastboende som till besökare och fritidsboende. Havet skapar också nyttor såsom t.ex. matförsörjning, hälsa och klimatreglering som påverkar hela samhällets livsvillkor. Ekosystemtjänsterna skapar nytta för den regionala ekonomin. De ekonomiska värdena består både av direkta värden som erhålls vid användning av ekosystemtjänsterna men även av indirekta värden, t.ex. när växtlighet tar upp näringsämnen vilket reducerar övergödningen.</p> <p>Vilka hinder och möjligheter finns för ekosystemtjänsterna i skärgårdarna?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Beskriva ekosystemtjänster inom området• Ekonomisk värdering av ekosystemtjänster• Boendes och besökares upplevelse av ekosystemtjänster• Digitalisering

<p>Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?</p>	<p>Att livnära sig på att producera ekosystemtjänster istället för att utnyttja dem. Utmaning: Attraktionskraften, rent, tyst... Hållbar förvaltning och bevarande arbete Åtgärder mot övergödning – restaurera och underhålla kustzonens "filter"</p>
--	--

<p>Problem: Vad är det största hindret?</p>	<p>Kostsamt med bevarande. Saknas långsiktig finansiering Kartläggning av lantbruksrelaterad verksamhet.</p>
--	--

Besöksnäring och ekosystemtjänster

2 p

Kort beskrivning	Nyckelord
<p>Besöksnäringen i skärgården är viktig för regional utveckling. Den kan bidra till att värdet av ekosystemtjänster synliggörs, men också bidra till miljöpåverkan. Att upprätthålla en hållbar besöksnäring i skärgården är därför viktigt såväl för vår samhällsekonomi som för havs- & kustmiljön och för människors möjligheter att uppleva skärgården. I detta är lokala aktörers arbete centralt.</p> <p>Vilka hinder och möjligheter finns för hållbar turism i skärgårdarna, samt dess tillgänglighet?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Hållbar turism• Tillgänglighet för turism• Besöksnäring• Säsonger• Digitalisering

<p>Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?</p>	<p>Ekoturism. Hållbar turism. Besöksnäring året om. Utöka säsongen – vinterturism. Utländska turister, även augusti/september och "lågsäsong". Sverige är känd som en hållbar destination – hur berättar vi det vi gör i skärgården? Bevara det som är speciellt. – Varför skärgården? Besöksnäringen har enorm outnyttjad potential. Skapar jobb och utveckling.</p>
---	---

<p>Problem: Vad är det största hindret?</p>	<p>Mer serviceprodukter, synlighet alla säsonger. Splittrad marknadsföring. Skapa ett hållbart värdskap i skärgården. Kunskap om besökare – statistik. Sliter på ekosystemen. Exploatering. Överför ansvaret för alla bryggor på Waxholmsbolaget. Största bristen är ojämn infrastruktur (trafik, tillgänglighet) och service. Dåliga kommunikationer. Brist på toatömningsstationer för fritidsbåtar. "Stängt" under vinterhalvåret. Fungerande hållbar infrastruktur, dvs VA, el, transporter, avfall, vägar, bryggor etc.</p>
---	--

Skärgårdsbo-driven utveckling

0 p

Kort beskrivning	Nyckelord
<p>Ett drivande lokalt entreprenörskap i skärgårdslandskapen är en förutsättning för att skärgårdsområdena ska leva året om. Lokalt entreprenörskap kan också vara nyckeln till viktiga innovationer och lokalt anpassade lösningar på de sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetsutmaningar som vi står inför.</p> <p>Vilka hinder och möjligheter finns att utveckla ett ökat lokalt entreprenörskap i skärgårdsområdena?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Entreprenörskap• Innovation• Resurser/insatsvaror• Marknad/mottagare• Process• Samverkan• Blå tillväxt• Digitalisering

<p>Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?</p>	<p>Utbildning, typ Sjösäkerhetsskolan på Landsort. Återskapa naturliga näringar: grönsaksodling, fiske/aquakultur. Kombinationsnäringar: fiske-/algodling. Hållbart och småskaligt kustnära fiske: Fördla fiskprodukter. Sälsafari. Skapa nätverk mellan Sverige, Finland och Åland. Hålla öppet i skärgården på hösten.</p>
---	--

<p>Problem: Vad är det största hindret?</p>	<p>Hålla tillbaka privatisering. Unga. Hur ska vi få fler unga i skärgården? Tillgång till bredband och bostäder. Nya företag/verksamheter. Behov att bli mer proffsiga inom besöksnäringen.</p>
---	--

Nya områden?

Kort beskrivning	Nyckelord

Möjligheter: Vilka lösningar har potential att bidra mest?	Besöksnäringens ekonomiska, indirekta och direkta effekter i regionen (Sv, Fi, Ål) och potential i <u>siffror</u> . Sammanföra data från regioner.
--	---

Problem: Vad är det största hindret?	
--	--